Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tĕrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 156. Braşov, Luni-Marţi, 16 (28) Iulie. 1896.

Odinióră şi acum.

Nu se mai pot reculege şoviniştii ungurî după lovitura neaşteptată, ce le-a dat'o d-l Emile Flourens în marea Reuniune publică din Paris, ţinută sub preşedinţa lui. Cu deosebire nu pot sĕ-i ierte fostului ministru de esterne frances că, pe când el înfăţişéză naţiunile nemaghiare din statul acesta ca mult prigonite şi asuprite în Ungaria, se adreséză către agitatorii românî sêrbî şi ceho-slovacî cu rugarea, ca sĕ-şî espună plângerile lor pentru ca sĕ le audă şi Francia cea cu „aspiraţiunile ei generóse şi tradiţiunile ei cavaleresci".

Indispuşî de acéstă neplăcută surprindere, ce le-a venit tocmai în toiul mileniului din vechia metropolă a marelor idei de umanitate, progres şi libertate, şoviniştii dela „Egyetértés", principalul organ al stângei estreme, care dice că luptă pentru independenţă şi libertate, organul, al căruia prim colaborator este însu-şî fiiul mult divinisatului revoluţionar maghiar L. Kossuth, vin sĕ se desculpe, într'un articul lung, de tóte pĕcatele ce li-se aruncă în faţă.

Peste acest articul, apărut în fruntea diarului „Egyetértés" de Sâmbătă, nu putem trece fără observare, fiind-că în el se reoglindéză procesul psihic, ce s'a petrecut şi se continuă şi adî în sufletul şovinistului maghiar în ce privesce condiţiunile sale de traiŭ comun şi „pacînic" cu naţionalităţile nemaghiare.

Nu numai de adî se datéză acusările, ce se îndreptă în contra elementului dela putere pentru monopolisarea libertăţilor publice în favorul unei singure rasse, ele sunt vechî, precum vechiă este şi asuprirea şi tirănia, contra careia se plâng popórele, despre care dice Fiourens, că „trăesc într'o stare de inferioritate civilă şi politică".

Şoviniştii dela „Egyetértés" însĕ se vede, că s'au perdut cum am dice bunul simţ istoric. Şi într'o privinţă n'ar fi lucru de mirare tocmai acuma, când sunt aşa de mult ameţiţi de grandomania naţională maghiară. Numai astfel ne putem esplica cum organul, la care colaboréză fiiul lui Kossuth nu se ruşinéză a lua în zeflemea pe un Flourens, care n'a făcut decât a apela la marele principii şi idei, de carî s'a condus desvoltarea popórelor Europei civilisate dela marea revoluţiune francesă încóce; nu se ruşinéză a călca în urmele gazetarilor simbriaşî dela reptila guvernamentală „Pesti Naplo", carî într'un mod murdar şi dejositor s'au bătut joc de d-l Flourens pentru-că a „cutezat", fără a-i întreba, sĕ ridice în mijlocul Parisului drapelul libertăţii şi al egalei îndreptăţirî în favorul naţiunilor oprimate.

De aveau bunul simţ cei dela „Egyetértés" şî-ar fi revócat în memoriă acele vremurî, când şi ei luptau pentru revindecările lor naţionale, când aveau lipsă chiar de ajutor şi când nu s'au sfiit de a cere acest ajutor chiar dela acele naţionalităţi, pe carî sute de anî le-au urgisit şi le-au prigonit.

N'avea primul redactor al diarului „Egyetértés" Francisc Kossuth decât sĕ resfoiéscă puţin în memoriile tatălui sĕu, căcî atuncî cu uşurinţă ar fi putut găsi acea memorabilă proclamaţiă, prin care dictatorul Ungariei a încercat sĕ câştige pe Românî pentru lupta contra Austriei.

Orî cât de mult s'ar fi folosit Ludovic Kossuth în acéstă proclamaţiă de tóte apucăturile retorice, în carî era aşa de tare, n'ar fi putut sĕ facă o constatare, care în laconismul ei sĕ pótă fi mai sdrobitóre pentru purtarea din trecut a Maghiarilor faţă cu Românii; o constatare, care pentru tot timpul înainte de 1848 nu lasă nicî cea mai mică îndoielă asupra întrebării: cine au fost asupritorii şi tiranii popórelor în ţĕrile corónei sf. Ştefan.

Orî şi cine póte ceti în proclamaţia, adresată către Românî (az Oláhokhoz) de către dictatorul Ludovic Kossuth la 1849, următorul verdict.

„*Az Oláhok sokat szenvedtenek már régi idők óta, szabadságuk majd mi sem vólt, s még nevök is meg volt gyalázva az ország törvényeiben*" (deja din vechime mult au suferit Românii, libertate n'au avut mai de loc şi chiar şi numele le-a fost infamat în legile ţĕrii).

Aşa a fost în trecut după însaşî mărturisirea celui mai turbat maghiarisator.

Cu tóte acestea cei dela „Egyetértés" se miră, că se găsesce şi astădî un Flourens, care-şî ridică glasul pentru aceia, ale căror dreptur̂î sunt călcate în regatul Sftului Stefan şi carî se simt împedecaţî cu violenţă în libera lor desvoltare naţională, se simt asupriţî şi tiranisaţî.

Cum şi prin ce? întrébă cei dela organul Kossuthist dându-şî aparenţa de naivitate.

Cum şi prin ce?

Cetiţî încă odată cu atenţiune cuvintele de mai sus ale lui Ludovic Kossuth şi judecaţî un minut obiectiv!

Atuncî veţî ajunge a constata după 48 de anî, că deosebirea între cum a fost tractat Românul în trecut şi după cum e tractat el astădî, este fórte esenţială, *însĕ nu în favorul, ci în detrimentul lui.*

Până la 1849 *era numele Românului infamat în lege. Astădî el este cu totul şters din lege.*

Atuncî *trăia ca infamată „Natio Valachica", astădî este declarată ca neesistentă.*

Poftiţî şi judecaţî, décă în creerii voştri bolnavî a mai rĕmas o singură parte neatinsă!

Convocare.

Adunarea generală a „*Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român*", conform §§. 14 şi 21 din statutele Asociaţiunii, se convócă la **Lugoş pe dilele 27 şi 28 August st. nou.**

PROGRAMA:

Şedinţa I, Joi, în 27 August 1896 n., la órele 11 a. m.

Ordinea de di:

1) Deschiderea Adunării generale. 2) Raport despre activitatea comitetului în decursul anului espirat. 3) Alegerea comisiunilor de câte 3 membri: *a)* pentru esaminarea raportului; *b)* pentru esaminarea raţiociniului pro 1895 şi a proiectului de budget pro 1897; *c)* pentru incassarea taxelor de membri. 4) Raport în causa modificării statutelor. 5) Propunerî şi interpelărî. 6) Disertaţiunî. 7) Raportul comisiunei pentru înscrierea de membri.

Şedinţa II, Vinerî, în 28 August n. la órele 10 a. m.

Ordinea de di:

1) Deschiderea şedinţei. 2) Verificarea procesului verbal din şedinţa I. 3) Raportele comisiunilor esmise în şedinţa I. 4) Disertaţiunî. 5) Intregirea comitetului central. 6) Defigerea locului pentru proxmia adunare generală. 7) Dispoziţiunî pentru verificarea procesului verbal. 8) Incheiarea Adunării generale.

Se observă, că eventualele disertaţiunî au sĕ fiă presentate presidiului Asociaţiunii în scris cu 8 dile înainte de adunarea generală.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane ţinută în 23 Iulie 1896.

I. M. Moldovan m. p., president. Dr. C. Diaconovich m. p secretar I.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

I. C. Brătianu.*)

Partidul liberal a avut doi şefî de naturî deosebite, dér de puterî egale: Rosetti şi Brătianu. Unul completa pe celalalt şi amândoi formau o dualitate de o tărie impunĕtóre. Unul era cugetarea, celalalt manifestarea prin graiŭ a acelei cugetărî; unul concepea, celalat făcea concepţia populară; unul găsea ideia, celalalt o realisa. In scurt, unul era om de cabinet; celalalt om de acţiune. Dér pe cât de inflexibil era Rosetii în principiile şi credinţele sale, pe atât era de mlădios Brătianu. Acéstă deosebire provine din faptul că Rosetti era setos de glorie, pe când Brătianu era setos de putere. Pentru nimic în lume Rosetti n'ar fi lucrat în contra convingerilor sale; Brătianu a deţinut puterea desminţind adesea programul pe treptele căruia se suise. De altmintrelea este sciut că Rosetti s'a retras dela guvern în totdéuna de bunăvoie, Brătianu în totdéuna silit. Aşa la Novembre 1869, aşa în Martie 1888. Ca acei avarî, în carî pofta de argint se încuibéză cu atât mai adînc cu cât ei se apropie de mormînt, Brătianu îşî încleşta mânile în sdrenţele puterei cu o îndărătnicie cu atât mai încăpăţinată cu cât popularitatea sa scădea.

Indrăsneţ în tóte, în administraţia internă ca şi în politica de afară, Brătianu se arunca pe calea îmbunătăţirilor materiale cu un curaj care nu era prea departe de temeritate. Cestiunea drumurilor de fier se ventila încă de pe timpul domniei lui Ştirbeiu şi preocupase atâtea guverne până la dênsul, fără a fi resolvată, din causa greutăţilor inextricabile ce se legau de ea. Brătianu, profitând de condescendenţa unei majorităţî devotate mai mult lui decât intereselor ţĕrii, deslegà acéstă cestiune ca Alexandru nodul gordian. Pagubele ce au resultat pentru statul românesc din nenorocita şi scandalósa concesiune Strussberg au fost aşa de colosale, în cât însuşi Brătianu a mărturisit neiertata greşélă ce săvêrşise. Prin concesiunile şi întreprinderile sale de tot felul, el sporì datoria naţională până la aprópe de un miliard. Imprumuturî, eminterî de rentă perpetuă şi amortizabilă, bilete ipotecare, bonurî de tesaur, împrumuturî ale statului judeţelor şi comunelor, tóte mijlócele de a găsì banî se puseră în lucrare. Budgetul, care la 1876 era de 90 de milióne, ajunse sub dênsul la cifra de 160 milióne. Oposiţia striga protestând pe tóte tonurile. Chiar cei mai pricepuţî erau sinceramente îngrijaţî de acésta sporire continuă a budgetului şi a datoriei publice. Dér el împrumuta mereu, multiplica reţeaua drumurilor de fier, întindêndu-o dela 950 kilometri la aprópe 2000 de kilometri, ridicà magasii şi dockurî pentru înlesnirea negoţului, clădea localurî pentru administraţia civila şi militară, înfiinţa spitale rurale, construia căsărmî, înmulţea şi îmbunĕtăţia armamentul începea fortificaţiile Capitalei, carî deveniseră neapărate din momentul ce el sĕ declarase pentru alianţa puterilor centrale. Taxele sporeau necontenit şi plângerî se înălţau de pretutindenî; dér el da ordine perceptorilor sĕ nu ţină sémă de nicî o reclamaţie. Oposiţia ne ameninţa cu sórta Egiptului. Şi cu tóte acestea, acele timpurî au trecut fără ca acele prevederî triste sĕ se împlinéscă. Ba din potrivă, guvernele ce au venit după Brătianu au găsit situaţia financiară destul de prosperă, de vreme ce au mai crescut budgetul şi au sporit datoria naţională. Nu are cineva decât sĕ compare starea ţĕrii şi în deosebî a Capitalei dela 1876 cu cea de astădî, pentru ca sĕ vadă enorma distanţă ce ne desparte de acele timpurî ce par cu o sută de anî în urma nóstră. Profeţiile diarelor opoziţioniste de atuncî rĕmân numai ca o dovadă de slăbiciunea de care nu sunt scutite nicî chiar minţile cele mai înalte.

Mulţî credeau, că naţiunea va îngenunchia sub o povară aşa de grea. Insĕ tóte diagnosticurile şi prognosticurile doctorilor de stat pesimiştî se dovedirà false. Naţiunea, cu o datorie de aprópe un miliard, sub Brătianu era mai prosperă decât cu o datorie de o sută de milióne sub Cuza, şi sub Cuza, cu o datorie de o sută de milióne, era mai prosperă decât cu nicî o datorie sub Alexandru Şuţu, cel din urmă Domn fanariot. Décă ar fi cerut cineva ca ţera sĕ plătéscă într'un moment acel miliard, ar fi trebuit sĕ 'i dea lampa făcĕtóre de minunî a lui Aladin. In realitate

*) Am publicat în numerii precedenţî articulii biograficî ai d-lui Angel Dimitriescu despre M. Cogălniceanu, apăruţi în „Epoca literară". Astădî mai publicăm şi articulul de mai sus despre I. C. Brătianu şi epoca lui. — *Red.*

Şoviniştii în conchistă.

O curiósă şi simptomatică halucinaţiune diplomatico-şovinistico-maghiară ne presentă „Erdély Hiradó“ din Clujiu în fruntea numĕrului sĕu dela 25 Iulie a. c. D-l Ürmössy Lajos, care de mult vrea sĕ-şi câştige merite ca scriitor istoric maghiar, se avêntă acum de-a da şi directiva-politicei orientale maghiare. Étă ce idei de conchistă desfăşură el într'un organ al contelui Albert Apponyi, viitorul ministru-preşedinte unguresc:

Că ce vor fi credênd cercurile nóstre dătătóre de ton şi hotărîtóre cu privire la resolvarea cestiunei orientale, lucru firesc, că nu se póte sci. Un lucru însĕ este sigur, că adecă dogma politică a lui Adrassy a făcut falit. Andrassy a ḑis marele cuvênt, în urma căruia a pus în practică principiul, că în Balcanî trebue sĕ se înfiinţeze ţerişóre independente, carî sĕ servéscă ca ocrotitóre în contra influenţei rusescî.

Dogma tradiţională nu s'a realisat!... Micele state: România, Serbia, Bulgaria, Muntenegru, tóte chochetézâ cu Rusia, sperând sĕ-şi măréscă teritorul cu ajutorul ei. Nouĕ însĕ ne sunt duşmane, deóre-ce nu consimţim cu planurile lor aventurióse. Nicî Rusul nu consimte, ce-i drept, dér le amăgesce pentru ca sĕ pótă pescui în turbure. De aceea am ḑis cu drept cuvênt, că tradiţionala dogmă politică a lui Andrassy a făcut falit.

In micele state din Balcanî noi vom afla un veciuic duşman, de unde urméză dela sine, că *nu póte fi în intersul nostru de-a apĕra şi mai departe independenţa lor.* Vrênd nevrênd, trebue sĕ urmeze o schimbare în atitudinea nóstră faţă cu cestiunea orientală şi *nu trebue sĕ împiedecăm căderea micelor state, ci* **trebue sĕ luăm parte la ocuparea lor,** *după modul ocupărei* **Bosniei.**

Doctrina acésta a fost politica lui Mateiŭ Huniade. El încă a ţinut în dependenţă micele ţerî balcanice; ca vice-rege al Bosniei a numit pe Ujlaky; Serbia şi Valahia, ca state vasale, erau legate de noi cu copcii. *Acéstă politică trebue s'o urmăm érăşi.* A lui Andrassy şi-a trăit traiul. *Precum prin împărţirea Poloniei Rusul a ajuns sĕ fiă vecinul monarchiei nóstre fără ca sĕ fiă vre-un pericul într'asta, tot aşa nu va fi pericul nicî decă cestiunea orientală se va regula astfel, ca* **ţerişórele balcanice sĕ se împartă** *şi în urma acésta sĕ fim şi aicî vecinî cu Rusul.*

Şi aşa nu va rĕmâné, decât sĕ alegem: decă voim sĕ împărţim cu Rusul, ori nu voim?... In 1877 armata rusă a putut sĕ se retragă din Balcanî, deóre-ce soţul sĕu aliat, Francia, sângera încă în ranele sale. Acum însĕ puterea armată rusă şi francesă este cu mult mai mare, decât a triplei alianţe, şi când va isbucni cestiunea orientală, nu vom mai puté împedeca cucerirea ruséscă.

Trebue sĕ luăm posiţiă. Acésta însĕ nu póte fi alta, decât — *împărţirea.* Cum are sĕ se facă acésta, o va hotărî geografia. *La tótă întêmplarea jumĕtate din România ar deveni proprietate rusésă, cealaltă jumĕtate s'ar încorpora la noi,* şi aşa mai departe.

Astfel stă cestiunea orientală!... Politica lui Andrassy, pe care şi-a însuşit'o întréga naţiune maghiară, nu se póte susţiné şi mai departe. Micele regate şi principate orientale înfiinţate de curênd *şi-au subscris însĕ-le sentinţa de mórte în frunte cu România.* Fiind fiă-care din ele pline de pofte de cucerire, nu mai póte fi nicî una din ele părete apĕrător faţă cu înaintările Rusiei. *Nu este altă scăpare decât,* **sĕ punem capĕt independenţei lor.**

Precum în trecut, aşa şi în viitor Ungaria nu va avé nicî un nĕcas cu Rusia, decă odată se vor statori în mod permanent graniţele în Balcanî. Până când s'a putut, Balcanii au fost apĕraţî în contra cucerirei rusescî, dér deóre-ce acésta este imposibil a se urma şi mai departe, sĕ ne silim a da o altă direcţiă, o altă întorsĕtură politicei nóstre orientale — şi aşa sĕ stăm în faţa cestiunei orientale.

Din Bihor.

Oradea-mare, 23 Iulie 1896.

Sĕptĕmânile trecute se vorbia aicî prin cercurile restrînse şi iniţiate în trebile politice, că vice-şpanul comitatului ar fi oferit vicariului episcopesc Goldiş deputaţia cercului Ceichii în locul fostului deputat Silv. Rezei, carele este numit inspector şcolar la Giula (Comitatul Bichişului).

Deslegarea acestei afacerî se credea că va fi împedecată prin disolvarea parlamentului pusă în perspectivă pentru luna Septemvre. Astăḑî însĕ a sosit ordinul ministerial la Comitat, sĕ se iea dispoziţiunile pentru alegerea de deputat la Ceica. Din asta reiese evident, că guvernul şi-a aflat omul pentru al candida în acel cerc, şi că parlamentul nu se va disolva în Septemvre, ci numai la primăvară, căcî altcum n'ar avé înţeles o alegere pentru două lunî, şi precum prea bine se scie, împreunată cu spese, ci guvernul ar fi trăgănat mai bine denumirea lui Rezei, care şi altcum ca deputat, este dotat mai bine ca un inspector şcolar!

Inainte de astea domnia o generală opiniune, că în cercul dela Ceica va fi candidat d-l Ioan Pap protonotarul comitatens, *„promoveatur ut amoveatur“* ca sĕ facă loc la comitat unui Maghiar, unui om de încredere totală, ce nu o póte avea Românul care ţine la neamul şi biserica sa.

Aci cu durere trebue sĕ constatez degenerarea care se lăţesce ḑi de ḑi în giurul funcţionarilor românî, că nu cutéză a vorbi limba română în public şi înaintea Maghiarilor, ba se feresc de societăţile românescî, ca sĕ nu fiă compromis înaintea stăpânirii: Étă libertatea şi egalitatea unguréscă, cum impune jugul servilismului sufletelor şi al caracterelor, mai greu şi mai ruşinos, ca şi când ai fi silit sĕ facî ḑile de clacă, carî le poţî împlini şi prin servitorî şi simbriaşî.

Vorbele fostului ministru frances, Flourens, rostite în marea reuniune publică francesă din 11 Iulie a. c.: „Noi Francesii nu putem înţelege, ca ómenî carî se bucură de-o valóre egală fisică, intelectuală şi morală, cum sunt popórele de origine latină şi slavă, comparate cu cele de origine germană, séu maghiară, *sĕ pótă accepta sĕ trăéscă într'o stare de inferioritate civilă şi politică*“ sunt pentru noi o materiă abundantă de meditat, şi servesc numai pentru o deşteptare generală; éră pentru stăpânii noştri sunt o timbrare neagră, că strigă egalitate, libertate, ér în locul acestora impun jugul popórelor. Dér sĕ ne mângăie proverbul „cu minciuna poţî prânḑi, dér nu poţî şi cina“.

In aceste timpurî durerósе, pentru noi Bihorenii s'a ivit şi o ḑi de bucuriă, prin *deschiderea internatului de fetiţe la Beiuş.* Era timpul suprem sĕ se realiseze acéstă dorinţă generală, căcî fetiţele nóstre se cresceau pe la institutele străine, în carî îşî perdeau limba şi legea şi prin acestea şi naţionalitatea. Acest internat va fi susţinut din *„fondul Pavelian“* al diecesei gr. cat. de Oradea; decî marinimosului fundator îi strigăm: *Semper honos, nomenque tuum laudesque manebunt.*

Cor.

SCIRILE DILEI.

— 15 (27) Iulie.

Érăşi un mare proces pentru „agitaţiă“ s'a pertractat înaintea faimosului tribunal din Alba-Iulia. Acusaţî erau d-nii *Ioan Pop Pĕcurar* preot în Tiuriu şi *Nicolae Făgărăşan,* învĕţător tot acolo. Ambi erau acusaţî din causă, că corul de adulţî, întemeiat de harnicul învĕtător Făgărăşan, a cântat cântece naţionale, între carî şi „Doina lui Lucaciu“. Pertractarea a ţinut două ḑile, în 23 şi 24 Iulie, fiind ascultaţî vre-o 40 martorî. Apărătorî erau d-nii advocaţî Al. *Velican* şi Dr. Ioan *Marciac.*

Invĕţătorul Făgărăşan a fost osîndit la **un an şi jumĕtate temniţă de stat** *şi 200 fl. spese de proces, ér parochul Pĕcurar la* **opt lunî temniţă de stat** *şi 120 fl. spese de proces.* Vom mai reveni asupra acestei persecuţiunî unice în felul sĕu.

—o—

Programul deschiderei Porţilor de fer este alcătuit definitiv. In ḑiua de 15 Septemvre Majestatea Sa se va duce la Orşova pe bordul vaporului „Franz Iosef“, construit înadins pentru ocasia acésta. La serbare vor fi învitate tóte puterile semnatare ale tratatului din Berlin, precum şi România, Serbia şi Bulgaria. Şefiî cabinetelor vor representa pe marile puterî. Regii României şi Serbiei şi prinţul Bulgariei vor asista împreună cu monarchul nostru Francisc Iosif.

—o—

Stabilimentul de Hidroterapiă dela *Băile Eforiei* române din *Braşov* este fórte bine visitat. Nu numai de aicî din loc, ci şi din străinătate se înscriu mulţî la acest stabiliment, care posede instalaţiunile cele mai escelente şi este la înălţimea cerinţelor moderne igienice. Cu deosebire din România, din tóte oraşele, vin aicî paţienţî, bunî bucuroşî, că pe lângă aerul cel bun şi posiţia frumósă a Braşovului, găsesc acum şi mijlocul de a puté face o cură, pentru care altă-dată trebuiau sĕ mérgă departe în străinătate. Pe lângă tóte mijlócele curative, visitatorii stabilimentului de hidroterapiă din loc mai află şi o îngrijire scrupulósă din partea medicului stabilimentului d-l *Dr. Baiulescu.*

—o—

Un preot jubilant. Preotul român gr. or. *Nicolae Velovan* din Rusca-montană şi-a serbat în 7 (19) Iulie c. jubileul de 50 de anî al preoţiei sale. El s'a născut în Moldova nouă la 1820, teologia a absolvat'o la Verşeţ, în 1846 s'a hirotonit, ér în Rusca montană funcţionéză ca preot din anul 1852. Credincioşii sĕi i-au arătat multă recunoscinţă cu ocasiunea serbărei jubileului, la care a fost de faţă şi d-l protopresbiter Andreiŭ *Ghidiu* ca representant al P. S. Sale părintelui episcop Popea dela Caransebeş.

—o—

Cultura vermilor de mĕtasă în România. D-l Dr. C. Druţu, şeful biuroului de agricultură din ministeriul domeniilor, a terminat cursul de sericicultură, ce l'a ţinut la mănăstirea Văratec timp de două lunî. La curs au luat parte 32 de învĕţătorî, adecă câte unul din fiă-care judeţ, precum şi un numĕr restrîns de călugăriţe.

—o—

Grindină. Din Arad se scrie, că la finea sĕptĕmânei trecute o grindină mare a devastat hotarele dintre Arad şi B.-Ciaba, nimicind total sĕmĕnăturile nesecerate, de asemenea tabacul şi cucuruzele. A făcut marî pagube şi în grânele, carî erau secerate şi aşeḑate în claî.

—o—

Caî pentru armata română. Cetim în „Timpul“: D-l colonel Beller şi d-l medic veterinar Popilian, carî au fost la Temişóra pentru completarea remontei armatei nóstre, s'au întors în ţéră. Numĕrul cailor cumpĕraţî de astă-dată se urcă la 450 şi cu cei cumpĕraţî dela începutul primăverei şi până adî sunt cu totul 2000. Din causa campaniei lucrului de câmp, completarea remontei se va continua la tómnă.

—o—

Concertul musicei orăşenescî, ce s'a dat Sâmbătă séra în prea frumósa grădină a otelului „Pomul verde“, a satisfacut de astă-dată publicul în mod deosebit. S'au cântat vre-o patru piese românescî din cele mai frumóse, producênd deosebită plăcere, décă nu chiar entusiasm în public, care, ca de obiceiŭ, era în cea mai mare parte românesc. Putem sĕ asigurăm pe d-l dirigent al capelei, că concertele musicei orăşenescî vor fi în viitor mult mai cercetate, décă întotdéuna se va ţiné sémă de aşteptările publicului român, care mai ales acum, în mijlocul verei, când Braşovul e plin de óspeţî din România, dă întotdéuna contingentul preponderant al visitatorilor concertelor.

La „Pomul verde“ concertéză musica orăşenéscă Joia şi Dumineca séra. Mâne la 5 óre p. m. va concerta pe promenadă, ér poimâne, Mercurî séra, în grădina Reuniunei meseriaşilor. Inceputul la 8 óre. Intrarea 30 cr.

Maghiari şi Jidani.

Vorbind despre raporturile create între Maghiarî şi Jidanî în urma recepţiunei religiei israelite, fóia clericală catolică „Magyar-Allam“ dela 18 Iulie n. scrie între altele:

Cea mai nouă lozincă e, că prin recepţiune s'a contopit deplin Jidovimea cu naţiunea şi de aceea a vorbi despre Jidovime ca despre o rassă orî religiune deosebită nu este permis, fără de-a nu comite o vătĕmare a legei. Se înţelege, că cea mai mare propagandă în favorul acestei lozincî o face pressa jidovéscă.

Dér sĕ se ia spre sciinţă, că Ungaria are şi *o lege de naţionalităţî,* a căreia neobservare este considerată chiar din partea şovinismului cultivat de pressa jidovéscă ca un merit patriotic. Décă însĕ, fără nicî un scrupul şi fără a ţiné sémă de legea de naţionalitate este permis a declara naţionalităţile ca inimicî ai patriei, atuncî acelaşî lucru este permis a-l face şi faţă cu Jidanii. Décă este îndreptăţită nisuinţa, de-a face pe naţionalităţî ca sĕ renunţe la limba, la datinele şi la principiile lor sociale deosebite; décă e îndreptăţită nisuinţa de a-i scóte din proprietatea pămên-

---

era o datorie gigantică, fabulósă, pentru un stat aşa de mic şi relativ aşa de sĕrac; şi noi înţelegem pentru ce ţipĕtul nemulţumirii rĕsuna dela un capĕt la celalalt al ţĕrii. Astăḑî vedem, că acel ţipĕt era neîntemeiat. Cu acele sutimî de milióne luate din drépta şi din stânga, faţa ţĕrii se transforma aşa de adênc, încât noi înşi-ne abia o mai cunóscem. Neapĕrat la aceste transformărî au contribuit şi alte guverne; dér Brătianu a violentat, ca sĕ ḑicem aşa, îmbunătăţirile mai mult decât orî-care altul. Pe când pesimiştii repeţiau, că energia poporului se va încovoia sub greutatea sarcinelor publice, comerciul lua un avênt puternic, fiind împins de nouele înlesnirî ce i-se creau, creditul şi respectabilitatea ţĕrii cresceau în afară şi bunul traiŭ sporea înlăuntru, dobênḑile scădeau, capitalurile ascunse până aci în lăḑile bogătaşilor se puscră într'o circulaţie mai viuă, ér proprietatea găsi nouĕ mijlóce de mobilisare. Criticii nu prea observau, séu nu voiau sĕ observe, că de-odată cu datoria cresceа şi capitalul de productivitate al ţĕrii. Singurele capitalurî neproductive erau cele închise în armamente şi fortificaţiî; dér datoria de conservare naţională trebuia pusă mai presus de tóte celelalte.

Insĕ în acéstă impacienţă de a moderniza statul şi naţiunea, Brătianu a căutat tot aşa de mult de-a rĕsplăti serviciile celor devotaţî luî. Creditul funciar rural ca şi cel funciar urban au adus folóse eminente publicului, dér mai eminente directorilor şi membrilor consiliilor lor de administraţie. Banca Naţională a scăḑut dobênḑile şi a venit în ajutorul comerciului, dér dênsa a venit agil, care a fost o adevĕrată urgie pentru ţéră şi negoţ; şi apoi subscrierile la acéstă instituţie au fost reservate mai numai pentru favoriţî. Rĕscumpĕrarea drumurilor de fier Strussberg, mult trîmbiţata „străluciţă afacere“, a fost mai străluciţă pentru Benjaminii „marelui partid“ decât pentru stat. Independenţa am câştigat'o, dér cu ce pierderî şi cu ce jertfe! In fine, de odată cu schimbarea constituţiei, legea electorală s'a făcut mai democratică, dér în acelaş timp mai guvernamentală, şi guvernul lui Brătianu dovedi numai-decât de ce natură era liberalismul sĕu. Libertate de a vota cu guvernul, da; însĕ vai de acela, care ar fi cutezat sĕ protesteze contra practicei guvernului sĕu!

(Va urma.) **Angel Demetriescu.**

tului și a lăți maghiarismul, cum se face in ținutul Seghedinului și în alte părțĭ, atuncĭ cu tot dreptul putem face asemenea și cu Jidanii.

Legea nu a recipiat datinele cele rele ale Jidanilor, ci numai religiunea lor... De aceea anti-semitismul între marginele cuvenite trebue sĕ se mănțină pe cât timp Jidovimea nu se contopesce în societatea creștină astfel, ca sĕ-șĭ piérdă cu totul datinele rassei sale și caracterul sĕu. Pentru ajungerea acestui scop esistă un singur mijloc: primirea creștinismului. Pe cât timp Jidovimea rĕmâne jidovéscă, pretutindenea ea va fi însoțită de anti-semitism.

Petrecere în Iernut.

De pe Térnave, Iulie 1896.

Stim. d-le Redactor! Dumineca trecută, în 19 Iulie n. c., cu ocasiunea adunărei Despărțĕmêntului XXXII al Asociațiunei Transilvane, s'a dat în comuna Iernut și o petrecere.

După ședință, care a durat până după amiadĭ, aprópe întreg publicul s'a întrunit mai întâiu la o masă comună în coridorul ospĕtăriei. Rar am vĕdut o cunună așa de frumósă de inteligențĭ românĭ într'un ținut care nu se prea póte dice, că e bogat de ómenĭ cu carte românéscă. Și totușĭ așa a fost, mulțămită împrejurării, că toțĭ au ținut sĕ arate străinilor, că îșĭ are și poporul nostru ómenii lui și că décă nu mai sus, atuncĭ în privința acésta stăm pe aceeașĭ tréptă cu „domnii“ de pe aicĭ.

In decursul mesei ne-a delectat musica mult agreatului „Laia“ din Blașiu, cântându-ne romănesce și érășĭ românesce.

S'au ridicat și toaste multe și potrivite ocasiei, peste carĭ însĕ trec la: petrecere.

De obiceiu, adunările Despărțĕmintelor „Asociațiunei“ sunt împreunate și cu câte-o petrecere, și e bun și de netăgăduit folos acest obiceiu. Ómenii se întêlnesc, schimbă idei, îșĭ comunică unii altora bucuriile și durerile și din discusiunĭ prietinescĭ scot adese-orĭ mult folos, se întăresc sufletesce și se mângăe trupesce. Petrecerile românescĭ din părțile acestea nu se asémĕnă cu cele de pe la D-Vóstrĕ. Ele au mai mult și mai bine caracterul familiarității, sunt mult mai desbrăcate de forme secĭ și nu prea întră în firea lor mania modernă de pe la orașele cevașĭ marĭ, de a juca tinerimea pe cavalerul nesăbuit și de a păstra vecĭnic o atitudine forțată. De aceea orĭ și cine se află mult mai satisfăcut de petrecerile românescĭ din inima Ardélului, unde forma este înlocuită cu sinceritatea, ér fondul se caracteriséză prin o mai binefăcĕtóre intimitatea de gândurĭ și simțirĭ.

Nu iau asupră-mĭ delicata sarcină de a vorbi asupra petrecerei de Dumineca din Iernut în terminĭ mai amĕnunțițĭ, ci mărginindu-mĕ la generalitățĭ, voiu spune, că publicul numĕros și animația culminantă au făcut din ea un adevĕrat motiv de mândriă. Tinerime multă de ambe sexele, costume naționale încântătóre, „Ardelene“, „Romane“, „Călușer“ și „Bătuta“, „Horă“ și alte multe dansurĭ românescĭ și străine au ținut într'un tempo încordat până în dorĭ de di. Rĕu de tot a stat unui „Csárdás“ ceva bine înainte de spartul têrgului — dér de, trebuia pote și nu trebuia sĕ se facă și voia câtorva „domnĭ“, carĭ „onoraseră“ festivitatea Românilor în Iernut. Am înțeles, că pentru petrecere s'au vêndut peste 200 de bilete și că încassările în banĭ au dat resultat neașteptat de îmbucurător.

Inainte de a-mĭ sfîrși acéstă scrisóre, nu pot sĕ nu fac amintire de bunele și însĕmnatele servicii, ce le-a adus pentru reușita serbărilor d-l preot gr. cat. din Iernut Petru *Nirășteanu*, prin zelul sĕu neobosit și prin stăruințele sale neadormite, de a face ca sĕ succédă în mod mulțămitor pentru noi și uimitor pentru străinĭ.

Fiă, ca la anul sĕ ne revedem și mai mulțĭ și mai spornicĭ în lucrarea nobilă pentru progresul și înaintarea causei poporului român.

Coresp.

Notițe din istoria scólelor nóstre medii.

După cum am anunțat la timpul sĕu, în bogata programă a școlelor române din Brașov pe anul școlar 1895—96 se află un capitul sub titlul de mai sus, scris de d-l director gimnasial Virgil Onițiu. Reproducem din acest interesant capitul următórele:

I.

Școlele medii gr. or. române din Brașov consistă din trei institute de învĕțămênt, din:

a) *gimnasiul mare cu 8 clase*,

b) *școla reală inferióră cu 4 clase*,

c) *școla comercială* (până acum numită media, din anul acesta școlar numită: superióră) *cu 3 clase*.

Școlele acestea sunt tóte provĕdute cu *dreptul de publicitate* (gimnasiul din anul 1856, ér școla reală și comercială din anul 1874) și sunt școle confesionale, carĭ stau sub inspecțiunea școlară directă cu drept de disposițiune a Veneratului Consistoriu Archidiecesan al bisericii gr. or. române din Ardeal, avênd conform artic. de lege XXX. din 1883 Inaltul guvern de stat dreptul de supremă inspecțiune asupra lor.

Proprietare și susținĕtóre ale acestor școle sunt parochiile gr. or. ale Sfântului Nicolae din Scheiŭ și a bis. Sfintei Adormirĭ din Brașov-Cetate, carĭ aleg din sînul lor pe câte 3 anĭ o delegațiune școlară de 26 membri — câte 13 din fiă-care parochiă, — supremul for administrativ școlar al susținĕtorilor școlelor. Delegațiunile școlare aleg din sînul lor un comitet școlar permanent de 12 membri, numit „Eforia școlelor centrale gr. or. române din Brașov“, care administréză averea școlelor cu autorisarea delegațiunilor școlare și cu reserva încuviințării demersurilor sale de către Venerabilul Consistoriu Archidiecesan. La ședința Eforiei participă afară de membrii ordinarĭ și directorul școlelor medii cu vot consultativ.

Dreptul alegerii profesorilor este reservat delegațiunilor școlare, carĭ fac us de acest drept al lor pe basa recomandațiunii prealabile a Eforiei școlare, date în urma direcțiunii școlelor.

Inspecțiunea școlară cu drept de disposițiune asupra instrucțiunii, precum și dreptul judicaturii disciplinare asupra profesorilor îi compete Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din Sibiiu.

Conducerea acestor școle până în timpul de față a avut-o un director, care ca ajutor avea lângă sine un conrector.

Dela 1891 încóce nu s'a mai ales conrector de către forurile administrative, ci spre înlesnirea agendelor îngrămădite ale direcțiunii s'a ales câte un dirigent de studii pentru școla reală și pentru cea comercială.

Greutatea conducerii comune a acestor institute diferite, care a dat ansă la aceste mĕsurĭ de ușurare în organisarea direcțiunii școlare, a crescut în timpul din urmă fórte mult, în urma ordinațiunii ministrului de culte și instr. publ. dela finea lui August 1895, prin care școlele comerciale fură declarate de școle superióre și astfel scóse din cadrul școlelor medii și totodată supuse unor disposițiunĭ divergente de cele în vigóre la celelalte două școle ale nóstre. Intre astfel de împrejurărĭ direcțiunea în conțelegere cu corpul profesoral s'a vĕdut necesitată a propune Onoratei Eforii școlare și venerabilului Consistoriu Archidiecesan despărțirea școlei comerciale de gimnasiu și reale (numĕrul direcț. 166 și 167 din 29 Novembre v. 1895) cerĕnd pentru școla comercială un director independent, care s'o conducă și sĕ o represinte față cu forurile superióre sub propria responsabilitate. Onorata Eforiă și Onoratele Delegațiunĭ au decretat deja din partea lor despărțirea școlelor și instituirea noului post de director. Dela Venerabilul Consistoriu încă s'a dat aprobarea sub n-rul 8925, ddato 11 Ianuar 1896.

(Va urma)

Programa gimnasiului din Beiuș.

Din „Programa gimnasiului superior gr. cat. și a scólelor normale din Beiuș pe anul scol. 1895—6“, redactată de directorul Ioan *Butean*, estragem următórele:

Cele mai multe óre de propunere în tóte opt clasele au fost consacrate limbei latine, propunêndu-se 42 óre la sĕptĕmână; în locul al doilea urméză limba maghiară cu 28 óre, apoi matematica 23; limba grécă și istoria câte 18; abia după acestea urméză limba română și germană cu 17 óre la sĕptĕmână etc.

Din ordinațiunile mai însemnate venite dela direcțiunea superióră (unguréscă) însĕmnăm ordinațiunea, prin care ministeriul instrucțiunei publice *opresce 17 opurĭ românescĭ din bibliotecă*; altă ordinațiune, prin care se provócă direțiunea gimnasiului a face arătare despre tinerii din cl. I, carĭ nu sciu unguresce. Programele festivităților scolare sunt a se așterne direcțiunei superióre pentru aprobare: asemenea sunt a se insinua escursiunile mai marĭ de peste o di și maialele. Se *elimineză din scóle și bibliotecĭ* opul „*Fragmente din autorii românĭ*“ de C. S. Stoinescu. Se concede, ca fetele sĕ pótă face esamene din studii gimnasialĭ. *Istoria lui Xenopol, Barit și Șincai nu se permit a se procura pentru biblioteca tinerimei*. etc.

Societatea de lectură a stat sub supraveghiarea directorului gimnasial I. Butean, avênd ca conducĕtor pe d-l profesor I. Keri. Ea a avut vre-o 64 membri, a ținut 18 ședințe ordinare, 4 estra-ord. și 6 festive. In ședințele ordinare, carĭ s'au ținut Dumineca dela 11—12 óre s'au declamat câte 3—4 poesii și s'au presentat mai multe elaborate și critice asupra elaboratelor și poesiilor declemate. Au intrat 27 lucrărĭ, dintre carĭ 5 s'au primit pentru păstrare în archiv.

Internatul Pavelian, înființat de I. P. S. S. părintele episcop *Mihail Pavel* dela Óradea-mare a împlinit 5 anĭ dela esistența sa. Au fost primițĭ în acest internat *104 tinerĭ*, dintre carĭ 27 gratuit, 30 cu prețul de jumĕtate, ér ceilalțĭ 57 plătit modesta taxă de 120 fl. la an. Taxa acésta s'a urcat acum la 150 fl., dintre carĭ 30 fl. se folosesc pentru provederea elevilor stipendiștĭ cu haine uniforme atât de vară, cât și de iérnă.

La gimnasiu au funcționat 14 profesorĭ. Scolarĭ au fost în tóte 8 clasele 351 (cu 6 mai mulțĭ ca în anul precedent). I. P. S. Sa părintele episcop a visitat în rêndurĭ tóte clasele gimnasialĭ și ale scólelor capitale în decursul prelegerilor, ascultând propunerile profesorilor și rĕspunsurile elevilor.

La scóla elementară au funcționat ca profesorĭ d-nii: Augustin Antal, protopop; Paul Voștinar, Dem. Fechete și Petru P. Herțe.

In tóte patru clasele elementare au fost la finea anului 76 scolarĭ, dintre carĭ 47 gr. cat., 23 gr. or., 5 rom.-cat., 1 reformat.

In gimnasiu au fost scolarĭ esaminațĭ 326; dintre aceștia: 268 românĭ (139 gr. cat. și 129 gr. or.), 58 maghiarĭ (fiind numĕrațĭ aicĭ și 30 jidanĭ); au sciut numai românesce: 52, numai unguresce 34; din numĕrul total al scolarilor au sciut unguresce 274.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

O producțiune teatrală împreunată cu dans se va arangia în *Hunedóra* la 1 August n. 1896, cu ocasiunea ținerii adunării generale a despărțĕmêntului VIII. (Deva) al „Asociațiunii transilvane“ în sala hotelului „Hunyadi Várhoz“. Intrarea: de persónă 80 cr., de familiă 1 fl. 50 cr. Venitul curat e destinat parte pentru fondul „Reuniunii femeilor române din opidul Hunedóra“, parte pentru „Reuniunea femeilor române din com. Hunedórei“. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor chita pe cale diaristică. Inceputul precis la 8 óre séra. In pausă se vor esecuta jocurile naționale „Călușerul“ și „Bătuta“. Damele române sunt rugate a se presenta, întru cât se pote, în costum național.

Programa: „rugămintea din urmă“, poesiă de George Coșbuc, declamată de d-l Victor Bontescu; „Cinel-Cinel“ comediă cu cântece într'un act, de V. Alexandri. Persónele vor fi representate prin: d-l Al. Rimbaș, d-șóra Valeria Popovicĭ, d-șóra Ana Danilă, d-șóra Victoria Danilă și d-l Nicólae Macrea.

După producțiune dans. Onorații óspețĭ sunt rugațĭ ca, pentru ușurarea încuartirării, sĕ binevoéscă a se însinua cel puțin cu 2 dile înainte de adunare la d-l preot local gr. or. George Oprea (Vajda-Hunyad), asemenea și aceia, carĭ ar dori a participa și la banchet, cel puțin cu o di înaintea adunării.

*

Corul vocal ort. rom. din *Oravița rom.*, sub conducerea dirigentului sĕu *George Jian*, va arangia în 1 August n. c. un concert și teatru cu următorul:

Program. I. Concertul: 1) „Frundulița“, cor micst de Musicescu; 2) „Oltul geme“, cuartet bărbătesc; 3) „Corabiasca“ cor bărbătesc de V. Vasilescu; 4) „Pe tine...“ cânt. bis. cor micst de Musicescu; 5) Ouvertura din opera „Vilhelm Tell“ de Rosini esec. de orchestru. — II. Teatrul: „Cinel-Cinel“, comediă cu cântece într'un act de Alexandri. Persónele representate prin: d-l C. Pavlovicĭ, d-ra E. Paștilă, d-ra C. Cotîrlă, d-ra A. Copia și d-l G. Jian. După producțiune joc. Intrarea: Loc de ședut 60 cr. (séra la cassa 70 cr.) Loc de stat 30 cr. Bilete de intrare se vênd în libraria J. E. Țeranu, în prăvăliile d-lor Iustin Vălceanu, George Bogdanu și séra la cassă. Inceputul la $8^1/_2$ óre séra. Nota: Ținerea producțiunii se va anunța prin pocnitura pivilor. — La timp nefavorabil producțiunea se va amâna pe diua următóre.

NECROLOG. *Basiliu Mureșian*, învĕțător în pensiune, ca soț; *Petre Hangea*, proprietar în Maier, ca frate; *Maria* căs. *Luchi*, *Liviu Mureșian*, medic și veterinar, *Elisabeta* căs. *Dr. Tanco*, *Lucreția* căs. *Dr. Moisil Dr. Sever Mureșian*, profesor la școla de belle arte din Iașĭ, ca fii; *Iosif Luchi*, major reg. în pens., *Dr. Paul Tanco*, profesor, *Dr. Constantin Moisil*, profesor, *Cornelia Mureșian* născ. *Dombradi* și *Emilia Mureșian* născ. *Popas*, ca ginerĭ resp. nurorĭ; cu inima frântă de durere aduc la cunoscința consângenilor și cunoscuților, cumcă mult iubita lor soțiă, soră, mamă și sócră **Maria Mureșian** născ. **Hangea**, după un morb scurt și plin de suferințe, în 24 Iulie a c. la 5 óre diminéța în etate de 74 de anĭ și în al 57-a an al fericitei sale căsătorii, șĭ-a dat blândul și nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului. Osămintele scumpei decedate se vor înmormênta Sâmbătă la 25 Iulie a.c. la 4 óre p. m. în cimiteriul gr. cat. din Năsĕud.

Năsĕud, 24 Iulie 1896.

In vecĭ amintirea ei!

DIVERSE.

Medicii din Beludjistan. Puține ocupațiunĭ sunt așa de periculóse, ca ocupațiunea medicilor din Beludjistan. Mai întâiu de tóte, acolo orĭ și ce medicină ar prescrie medicul unui bolnav, jumĕtate trebue sĕ o bea însușĭ, ér când se întêmplă, că bolnavul móre, atuncĭ rudele mortului îmbrocesuéză pe medic, ba décă rudele sunt tare supĕrate după mort, au dreptul sĕ și omóre pe medic, fără ca sĕ fiă pedepsite.

Principele Bismark este acum numit a șéasea-oră doctor de onóre, și anume: 1. Dr. philosophiae la Halle numit la 21 Iulie 1867; 2. Dr. juris la Göttingen numit la 18 Martie 1885; 3. Dr. juris la Erlangen din 1 April 1885; 4. Dr. în sciințele politechnice la Tübinga din 1 April 1885; 5. Dr. theol. la Giessen din 10 Noemvre 1888; 6. Dr. medicinae la Iena din 16 Iulie 1896.

Declarațiune*)

Declar de minciună infamă aserțiunea, că eu așĭ fi maltratat în 24 l. c. un domn bine cunoscut în acest oraș.

Alexander Goldman.

*) Pentru cele cuprinse în acéstă rubrică Redacțiunea nu ia rĕspunderea.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v.
s'a deschis nou abonament la care invitâm pe toți amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șése luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șése luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șése luni	1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	8 franci
pe șése luni	4 „

Abonarea se póte face mai ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Iulie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.55
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.30
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	139.50
Renta de hârtie austr.	101 65
Renta de argint austr.	101.70
Renta de aur austr.	123.70
Losurĭ din 1860.	147.60
Acții de ale Băncei austro ungară.	977.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	390.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	362.25
Napoleondorĭ.	9.51
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.70
London vista	119.70
Paris vista	47.60
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.15
Note italiene.	44.35

Cursul pieței Brașov.

Din 27 Iulie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.48	Vênd.	9.51
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.½	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75		Vênd.	101.75

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor
pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Trenú mixtu	Tren accel.	Tren accel.	Trenu de persón.
10 —	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15	↓	**Budapesta**	↑	7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4.16	5.10	9.02	11.19		Szolnok . .		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány . .		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50	↓	Mezö Telegd .	↑	10.07	7.10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca . . .		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău . .		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5.55	sos.	Clușiu . . .	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2.52	6.27	↓	Apahida . .	↑		5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10.40	4 45	7.27		Ghiriș . . .		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea . .		Bucurest Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uioara . . .			2.49		2.08	4.27
11 09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	Tr. expr.	12.29	6.57	8.17		Aiud . . .			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.40	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș . . .	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05	11.55	1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29	7.59	12 57	3.06
12.33		2.08			↓	Creciunel . .	↑		12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu . . .		2.48	12.40	7 30	11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa . .			12.01	7.09	11.28	1.54
1.34	1.00	3.31		9.42	sos.	Copșa-mică .	pl.	2.15	11.41	6.56	11.10	1.35
2.13	1.02	3 46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14	6 54	11.05	1.01
2.32		4.08		9.59	↓	Mediaș . . .	↑		10.55	6.41	10.48	12.45
3 04	1.39	4 45		10.22		Elisabetopol .		1.40	10.21	6 20	10 18	12.16
3.40	2 06	5 27		10.51		Sighișóra . .		1.06	9.42	5.53	9.43	11.33
4.03	2 27	6 12		11.12		Hașfalĕu . .		12.52	9.12	5.32	9.19	11.16
5 34	3 30	7.50		12.26		Homorod . .		11.54	7.45	4 27	7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva .			7.02	3.53	7.22	9.25
6.41	4.16	9.07		1.15		Apața . . .		11 11	6.36	3.37	6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra . .			5.58	3 16	6 33	8.28
8.—	5.07	10.25		2.09	sos.	Brașov . . .	pl.	10.10	5.08	2.45	5.57	7.48
3.55	5.14	11.—	6 40	2 19	pl.		sos.	10 05	5.20	2.18		9.08
4.40	5 59	12.26	7.30	3 01	↓	Timiș . . .	↑	9.39	4.14	1 42	5.20	8.28
5.10	6.29	1 11	8.00	3.31		**Predeal** .		9.12	3.32	1.12	4.14	8.01
12.00	11 25	8 30	10.05 Sinaia	9.30	sos.	Bucurescĭ . .	pl.	5 35	9.15	8.35	3.32	3.15

Din 1 Iunie în totă Joia și în sĕrbători cat. și or. comunică la Sinaia

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtu	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoșu . . .		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău . . .		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorheiu . .	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9.35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. .	pl.		7.54	3.30	8.05

Ghirișŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.			trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	↓	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41		Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón.	Tren mixt	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ					trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna . . .		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	12.57	4 40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29			8.57
	6.16		3.58			Avrig . . .		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș . .	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ			trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	↓	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46		Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12		Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zĕrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ			trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	4 30	↓	Brașov	7.44	1.29	8 31
10.28	6.36	5.49		Zĕrneștĭ	6.20	12.05	7 20

Mureș-Ludoș — Bistrița

	Numai Luni a comunică	N. Marța comunică				Circulă numai Marțea	Numai Vinerea circulă
4.—	9.10	4.20	↓	Mureș-Ludoș	↑	6.46	7.21
5 03	10.28	5.35		Zau		5.49	6.24
6 48	12 41			Țagu-Budateliocŭ . . .		4.50	9.40
7 38	1.54			St. Mihaiu de câmpie .		3.44	8.46
8 33	3.02			Lecința		2.48	7.43
9 07	3.41			Ș.-Maghiăruș		2.01	6 52
9.59	4.55			Bistrița		1.16	5.55

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		↓	Aradŭ		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14			Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39			Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10		Segedin	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9 20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6.57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfaleu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ ou linii mai negre însemnéză órele de nópte.